

Ik heb lang in het onderwijs gewerkt. Eerst als kleuterjuf, zoals dat toen nog heette, en daarna heb ik in de loop van de jaren alle klassen onder mijn hoede gehad. Daarnaast deed ik een opleiding tot remedial teacher. Maar ik wilde meer. Toen kwam ik in contact met de Feuerstein-methode en dat sprak me enorm aan. Ik heb een opleiding in die richting gevolgd bij Stibco in Bodegraven en begon drie jaar geleden met mijn eigen praktijk. Feuerstein is direct na de Tweede Wereldoorlog in Jeruzalem begonnen. Hij werkte met kinderen die vanuit de hele wereld naar Israël kwamen. Vaak waren dat kinderen met trauma's. Hij constateerde een enorm verschil tussen wat ze lieten zien en waar ze eigenlijk toe in staat waren. Feuerstein ontwikkelde een methode om die kinderen te activeren en ze te helpen zich te ontwikkelen.

Breder denken

Centraal in de methode staan de cognitieve vaardigheden, vaardigheden op het gebied van het denken. Vaak gaat het daarbij op een heel basaal niveau al mis. Slordig waarnemen, onvoorbereid aan een taak beginnen, impulsief reageren. Ik werk daaraan door samen met een kind een plan te maken en steeds te verwoorden wat we samen doen. Als een kind die basisvaardigheden beter onder de knie heeft kan ik gaan werken aan complexere zaken zoals vergelijken, classificeren, ruimtelijke oriëntatie, de goede gegevens verzamelen, analyseren, veronderstellingen maken, logisch denken enzovoorts.

Dat klinkt abstract maar is het in de praktijk niet. Om een voorbeeld te noemen. Met een aantal kaartjes met plaatjes erop kan een kind oefenen in het classificeren. De boot past bij de vis omdat ze allebei in het water horen. De boot past echter ook bij het vliegtuig omdat het allebei voertuigen zijn. Op die manier oefenen de kinderen om betekenis te geven en leren ze denken in concepten. Kinderen die niet flexibel denken kunnen breder en leren denken.

Kinderen die extra hulp nodig hebben bij hun ontwikkeling kunnen in Twello terecht in mijn praktijk voor begeleiding en activering van denk- en leervaardigheden op basis van de Feuerstein-methode. Motto is: 'Laat me niet zoals ik ben maar geef me de hulp die ik nodig heb'.

En als het gaat over sociaal-emotionele onderwerpen: ook het denken daarover valt te trainen. Ik werk bijvoorbeeld met illustratiereeksen waarbij ik het kind vraag te vertellen wat er op de plaatjes gebeurt. Uiteindelijk leg ik verbanden met de eigen ervaringen en vraag ze die te verwoorden. Dat is vaak erg moeilijk voor kinderen. Maar het is wel iets wat ze kunnen oefenen. Het helpt ze om duidelijkheid te krijgen over wat ze voelen.

Ik doe daarnaast rollenspelen, ik oefen assertief zijn, een mening geven en je uiten over een ander op een sociaal aanvaardbare manier.

Dagelijks leven

Mijn werk is gebaseerd op de ideeën van Feuerstein maar ik volg niet alles van zijn methode. Feuerstein werkte uitsluitend met zijn eigen materialen maar ik gebruik ook heel veel dingen uit het dagelijks leven op school en thuis. Je kunt kinderen wel blokjes laten ordenen, maar dan weten ze nog steeds niet hoe ze hun tas moeten inpakken.

Daarnaast gebruik ik veel spelletjes om de denkvaardigheden te trainen. Er is zoveel spel materiaal te koop. Als er een nieuw spel is kijk ik of ik het toe kan passen. Vaak zie ik in gedachten een van 'mijn' kinderen ermee aan het werk. Niet alleen de handleiding bepaalt hoe ik het spel aanbied, belangrijker is wat ik het kind graag wil leren.

Omdat ieder kind uniek is, krijgt ook ieder kind zijn unieke begeleiding. Dat betekent dat ik moet kijken en aanvoelen wat het kind nodig heeft. Natuurlijk in overleg met de ouders en de school.

Leerbaarheid

In principe werk ik met alle kinderen die aangemeld worden. Op dit moment heb ik kinderen met het syndroom van Down. Kinderen met autistische stoornissen en een meisje met een

vertraagde ontwikkeling en dyspraxie. Hoe dan ook, allemaal zijn het kinderen waar 'wat meer mee is'. Uiteraard kun je niet alle beperkingen wegnemen, maar je kunt wel kijken of je zwakke punten in de ontwikkeling kunt verbeteren. Daarvoor probeer ik altijd aan te sluiten bij wat een kind wel goed kan.

Daarbij maak ik gebruik van de rapportages die er vaak al zijn over de kinderen. Maar ik doe ook zelf onderzoek en probeer zo de hiaten in kaart te brengen. Een van de dingen die ik onderzoek is de 'leerbaarheid' van een kind. Die is bij het ene kind veel groter dan bij het andere en zal ook een rol spelen in de aanpak.

Essentieel is dat een kind me vertrouwt. Minstens zo belangrijk is het dat de ouders geloven dat het mogelijk is om kinderen tot ontwikkeling te brengen, al gaat dat soms nog zo lastig.

Kristalleken

Mediatie is een belangrijk begrip uit de Feuerstein-methode. Mediatie betekent dat de begeleider als het ware tussen het kind en de leerstof staat. Hij probeert door aanwijzingen te geven of vragen te stellen het kind te helpen om zichzelf te ontwikkelen. Het idee is dat als een kind zelf tot inzichten komt, die inzichten veel meer zullen blijven hangen dan als hij door een begeleider aan de hand genomen wordt. Het is de kunst om als begeleider het kind niet te laten zwemmen, maar ook weer niet teveel te sturen.

Ik vergelijk het altijd met hoe ik zelf leer werken met de computer. Als mijn zoon naast me zit en me alles voordoe weet ik de volgende keer weer niet hoe het moet. Als ik het zelf ga proberen en hij zit ernaast en geeft waar nodig aanwijzingen, dan is de kans veel groter dat ik het ook onthoud.

De resultaten van de begeleiding zijn vaak moeilijk meetbaar, maar ik zie zelf dat kinderen vaardiger worden. Vaak hoor ik dat ook terug van de ouders of van de school. Daar zien ze de

Annemarie Vlieg: Niet alleen de handleiding bepaalt hoe ik een spel aanbied, belangrijker is wat het kind graag wil leren

ontwikkelingen die Feuerstein 'transfers' noemt. In ieder geval komen ze erg graag, en blijven ze ook vaak langere tijd. Wat is er heerlijker voor een kind dan te ontdekken dat het iets kan en succeservaring op te doen. Het is een spannend proces. Elke keer moet je weer beslissen hoe je verder gaat. En bij elk kind is dat weer anders.

Het is ook een mooi proces. Veel van deze kinderen krijgen zo vaak te horen: 'dat kan jij niet'. Het is fijn als je een aantal drempels kunt wegnemen. Een Vlaamse Feuerstein-deskundige heeft dat eens erg mooi verwoord:

'Wij zijn er om het kristalleken onder het stof vandaan te halen en misschien zelfs weer te laten schitteren.'

Wilt u meer informatie: e-mail annemarievlieg@hotmail.com